

ב'דף היומי בהלכה' הנלמד היום נעסוק בנושא:
האם מותר להתפלל לאחר שתיית משקה חריף? • מה השתנה בזמננו בנוגע לאיסור התפילה לאחר שתיית יין? • האם שינה מועילה תמיד להפגת שכרות?

האם מותר להתפלל לאחר שתיית משקה חריף?

השונה רביעית (150-86 סמ"ק, לשיטות השונות) יין טהור בבת אחת, או השונה יותר מרביעית - אף שלא בבת אחת, או שהיין מזוג במעט מים, וכן השונה משקה חריף במידה המשכרת כרביעית יין - אסור בתפילת העמידה עד שתפוג השפעת המשקה לחלוטין, ואף אם הוא רגיל בשתיית משקאות אלו ואינו משתכר כלל מכמות כזו. ובדיעבד - אם הוא 'שתוי' בלבד, דהיינו שמסוגל לדבר כיאות לפני מלך, יצא ידי חובה; וכן אם החל להתפלל לא יפסיק באמצע. אולם אם הוא 'שיכור', דהיינו שאינו מסוגל לדבר כיאות לפני מלך, תפילתו נחשבת ל'תועבה' ואינו יוצא ידי חובה, ועליו לשוב ולהתפלל לאחר שיפוג יינו, אם טרם חלף זמן התפילה. [סעיף א וס"ק א, ב וד; ביאורים ומוספים דרשו, 6]

מה השתנה בזמננו בנוגע לאיסור התפילה לאחר שתיית יין?

השתיו והשיכור מין (ראה הגדרתם לעיל), אסורים בקריאת שמע וברכותיה, ומותרים בשאר הברכות. ויש אומרים שהשיכור אסור לכתחילה בכל הברכות. אולם בנוגע לברכת המזון, אף שלכתחילה יש להזהר שלא להגיע למצב זה, אם השתכר טרם שברך - יברך מתוך שכרות; ואם יפוג יינו טרם שיחלוף 'שיעור עיכול' (ראה שולחן ערוך קפד, ה), יברך שנית. וכן הדין בנוגע לקריאת שמע - שיקרא מתוך שכרות ללא הברכות, ולאחר שיפוג יינו יקרא שנית. ואף בנוגע לתפילה, כיון שהיינות שבימינו אינם חזקים כבעבר, 'שתוי' החושש כי עד שיפוג יינו יחלוף זמן תפילה - רשאי להתפלל, וכשמתפלל מתוך סידור רשאי להקל אף כשחש מעט שכרות. [סעיף א ודג"ק א ג ז ח ט יא טז ז; ביאורים ומוספים דרשו, 3, 8 ו-11; וראה שם, 9-10]

האם שינה מועילה תמיד להפגת שכרות?

כאמור, השונה רביעית יין נחשב ל'שתוי' ואסור בתפילה, בקריאת שמע וברכותיה, ויש אומרים שלכתחילה אסור אף בברכות. ואמרו חכמינו זכרונם לברכה שאם הולך השתוי מהלך של 'מיל' (1, 152-960 מטר, לשיטות השונות), או ישן מעט - פגה השפעת היין; אולם אם שתה יותר מרביעית, אין ההליכה או השינה המועטת מפיגות את היין, ואדרבה הן מטשטשות את דעתו יותר. אכן, אם ישן זמן רב - מפיגה השינה אף השפעה של שתייה מרובה, והדבר תלוי בכמות השתייה ואורך השינה. והפוסקים הביאו עצות נוספות להפגת היין: סיכת כפות הידים והרגלים בשמן ומלח המעורבים יחד; שאיפת 'טבק'; שתיית חומץ; ואכילת כרוב או שקדים מרים. [סעיף ב וס"ק יג; ביאורים ומוספים דרשו, 13]

אתמול למדנו

- לפני התפילה צריך האדם להסיח דעתו מכל כעס, צער, ומחשבות טורדות אחרות, ומכל תענוגות העולם; וכן צריך לחשוב מחשבות המכניעות את הלב ומכוונות אותו לאביו שבשמים.
- חובה להתפלל בכוונה, דהיינו לחשוב את פירושן הפשוט של המילים תוך כדי אמירתן. כמו כן, חובה להתפלל בנחת וב'דרך תחנונים', כעני בפתח, וכמבקש רחמים מזולתו.
- אסור לאדם לנשק את ילדיו בבית הכנסת, כדי לקבוע בלבו שאין אהבה כאהבת המקום. ונחלקו האחרונים אם איסור זה אמור רק ביחס לילדיו הקטנים, או בילדיו שבכל גיל, ובכל אדם.

מחר נלמד

- אילו ברכות ותפילות חובה לומר מתוך סידור?
- כיצד ינהג מי שנזכר לאחר ברכת 'אבות' שלא כגון בה?
- מדוע אסור להתפלל בקול?